

Reglement Examens en Toetsing

Examencommissie Systems & Control

Vastgesteld op 29 augustus 2013

INHOUD

HOOFDSTUK 1	DEFINITIES.....	4
Artikel 1.1	Begrippen	4
Artikel 1.2	Examens	5
HOOFDSTUK 2	INTERNE ORGANISATIE	6
Artikel 2.1	Samenstelling en Taakverdeling	6
Artikel 2.2	Uitslag van de examens	6
Artikel 2.4	Vrijstellingen	6
Artikel 2.5	Toelating tot de masteropleiding.....	6
Artikel 2.6	Instemming vrij programma en gecombineerde master.....	7
Artikel 2.7	Verlenging van geldigheidsduur	7
Artikel 2.9	Administratieve ondersteuning	7
Artikel 2.10	Quorum	7
Artikel 2.11	Stemming.....	7
Artikel 2.12	Tekenbevoegdheid.....	8
Artikel 2.13	Examinatoren	8
Artikel 2.14	Werkbaarheid van het reglement	8
HOOFDSTUK 3	REGELS VOOR EXAMENS EN TENTAMENS	9
PARAGRAAF 1.	Reikwijdte	9
Artikel 3.1	Reikwijdte	9
PARAGRAAF 2.	Examens.....	9
Artikel 3.2	Vergaderdata.....	9
Artikel 3.3	Registratie van de uitslag van examens	9
Artikel 3.4	Het getuigschrift, het diploma supplement en de uitreiking.....	10
PARAGRAAF 3.	Tentamens.....	10
Artikel 3.5	De plaats van schriftelijke tentamens	10
Artikel 3.6	Aanmelding en terugtrekking voor schriftelijke tentamens van de opleiding	10
Artikel 3.7	Schriftelijke tentamens	10
Artikel 3.8	De orde tijdens schriftelijke tentamens	11
Artikel 3.9	Tijdstippen en plaats van mondelinge tentamens.....	11
Artikel 3.10	Aanmelding en terugtrekking voor mondelinge tentamens	11
Artikel 3.11	Duur mondelinge tentamens	11
Artikel 3.12	Vragen en opgaven	12
Artikel 3.13	Correctie van schriftelijke tentamens.....	12
Artikel 3.14	De beoordeling van een tentamen.....	12
Artikel 3.15	Controle op vereiste voorkennis	13
Artikel 3.17	Toelating tot onderwijseenheden uit de masteropleiding	13
Artikel 3.18	De taal waarin een tentamen afgenomen wordt	13
Artikel 3.20	Tentaminering van praktische oefeningen	15
PARAGRAAF 5.	FRAUDE	15
Artikel 3.21	Onregelmatigheden	15

HOOFDSTUK 4	RICHTLIJNEN EN AANWIJZINGEN	16
	PARAGRAAF 1 REIKWIJDTE	16
	Artikel 4.1 Reikwijdte.....	16
	PARAGRAAF 2 RICHTLIJNEN	16
	Artikel 4.2 Richtlijnen voor examinatoren.....	16
	PARAGRAAF 3 AANWIJZINGEN.....	16
	Artikel 4.3 Aanwijzingen voor examinatoren	16
	PARAGRAAF 4. OVERIGE BEPALINGEN.....	16
	Artikel 4.5 Sancties	16
HOOFDSTUK 5	RELATIE MET DECAAN EN	
	OPLEIDINGSDIRECTEUR;	
	OPENBAARHEID	17
	Artikel 5.1 Aanwezigheid opleidingsdirecteur.....	17
	Artikel 5.2 Overleg sancties	17
	Artikel 5.3 Openbaarheid.	17
HOOFDSTUK 6	SLOTBEPALINGEN	17
	Artikel 6.1 Citeertitel.....	17
	Artikel 6.2 Vaststelling.....	17
	Artikel 6.3 Wijziging van dit reglement.....	17
	Artikel 6.4 Onvoorziene omstandigheden en hardheidsclausule.....	17
	Artikel 6.5 Openbaarmaking.....	17
	Artikel 6.6 Inwerkingtreding.....	18
BIJLAGE A	Zak/slaagrichtlijnen	19
BIJLAGE B	Richtlijnen Cum laude	20
BIJLAGE C	Gecombineerde masterexamens	21
BIJLAGE D	Gecombineerd traject MSc-PhD	22
BIJLAGE E	Verlenging geldigheidsduur	23
BIJLAGE H	Richtlijn taaleis	24
BIJLAGE I	Richtlijn inzetten van studentassistent voor correctiewerk.....	25
BIJLAGE J	Afstudeercommissie en Beoordelingscommissie	26

HOOFDSTUK 1   DEFINITIES

1.   Artikel 1.1   Begrippen

In dit reglement wordt verstaan onder:

- a. de wet: de Wet op het Hoger en Wetenschappelijk Onderwijs,
- b. de universiteit: de Universiteit Twente,
- c. de faculteit de Faculteit Elektrotechniek, Wiskunde en Informatica van de universiteit,
- e. de opleiding: de 3TU masteropleiding Systems and Control,
- f. examen toetsing, waarbij door de examencommissie wordt vastgesteld of alle tentamens van de tot het programma van de student behorende onderwijseenheden met goed gevolg zijn afgelegd,
- g. onderwijseenheid: kleinste zelfstandige onderdeel van een examen, waarvoor afzonderlijke doelstellingen zijn bepaald, onderwijsactiviteiten worden georganiseerd en een examinerator is aangewezen,
- h. tentamen: het onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de tentaminandus, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek, met betrekking tot een onderwijseenheid,
- i. de OER: de Onderwijs- en Examenregeling van de masteropleiding,
- j. de examencommissie: de examencommissie van de opleiding of groep van opleidingen als bedoeld in artikel 7.12 van de wet,
- k. de decaan: de decaan van de faculteit,
- l. de opleidingsdirecteur: de opleidingsdirecteur van de betreffende opleidingen,
- m. opleidingscommissie: een opleidingscommissie, bevoegd om over de betreffende opleidingen te adviseren,
- n. examinerator: degene die door de examencommissie wordt aangewezen ten behoeve van het afnemen van tentamens, conform artikel 7.12 van de wet,
- o. afstudeerdocent een hoogleraar van de universiteit,
- p. B-coördinator: functionaris die belast is met de coördinatie van het studieprogramma van een bacheloropleiding en die studenten ondersteuning biedt in zaken die het studeren betreffen,
- q. M-coördinator: functionaris die belast is met de coördinatie van het studieprogramma van de masteropleiding en die studenten ondersteuning biedt in zaken die het studeren betreffen,
- r. CES het Centre for Educational Support van de universiteit,
- s. vrij programma: de individuele opleiding als bedoeld in artikel 7.3c van de wet,
- t. student: hij of zij die is ingeschreven aan de UT (als student of extraneus) voor het volgen van het onderwijs en/of het afleggen van tentamens en examens van de opleiding,
- u. studieadviseur: de functionaris als bedoeld in de OER.

Artikel 1.2 Examens

In dit reglement wordt verstaan onder:

- a. het P-examen: het propedeutisch examen van de doctoraal opleiding of van een bacheloropleiding,
- b. het B-examen het bachelorexamen van een bacheloropleiding,
- c. het M-examen het masterexamen van de masteropleiding,
- d. de examens: het P-, B- en M-examen,
- e. de eindopdracht afstudeerwerk,
- f. nader onderzoek. een contract tussen de betrokken docenten en de student. In het contract staan de voorwaarden waaraan de student moet voldoen om alsnog een voldoende resultaat voor de betreffende onderwijseenheden te verkrijgen. Dit moet kunnen worden afgerond in een periode van vier weken in de zomer, en het resultaat voor de betrokken onderwijseenheden is maximaal een zeven.

HOOFDSTUK 2 INTERNE ORGANISATIE

2. Artikel 2.1 Samenstelling en Taakverdeling

1. De examencommissie wordt ingesteld door de decaan van de faculteit en bestaat uit 5 leden.
2. De decaan wijst een hoogleraar aan als voorzitter van de examencommissie.
4. De M-coördinator maakt deel uit van de examencommissie en behartigt de dagelijkse gang van zaken voor wat betreft de tentaminering en examinering in de postpropedeutische studiefase van de masteropleiding.
5. De griffier van de examencommissie wordt geleverd door CES.

3. Artikel 2.2 Uitslag van de examens

1. De examencommissie stelt richtlijnen vast voor het slagen voor de examens, met dien verstande dat een examinandus in elk geval geslaagd is als alle onderwijseenheden van het examen met voldoende resultaat afgelegd zijn, en dat een examinandus afgewezen is als voor een onderwijseenheid een geldige beoordeling ontbreekt. De richtlijnen worden vermeld in bijlage A bij dit reglement.
2. De examencommissie stelt vast bij welke examens welke judicia verleend kunnen worden en stelt richtlijnen vast voor het verlenen van een judicium. De richtlijnen worden vermeld in bijlage B bij dit reglement. Een eventueel verleend judicium wordt vermeld op het diploma.
3. De examencommissie kan afwijken van de zak/slaagrichtlijnen voor het M-examen. Een beslissing af te wijken van een richtlijn wordt schriftelijk door de examencommissie gemotiveerd.

4.

5. Artikel 2.4 Vrijstellingen

1. Wanneer een student meer dan 6 EC aan vrijstellingen vraagt voor onderdelen van het M-programma, legt de M-coördinator dit verzoek voor aan de examencommissie.
2. De M-coördinator stelt de examencommissie tijdens de eerstvolgende examenvergadering in kennis van de door hen verleende vrijstellingen.
3. Een besluit tot vrijstelling van de M-coördinator kan door de examencommissie worden vernietigd.

6. Artikel 2.5 Toelating tot de masteropleiding

1. Om door de instelling ingeschreven te worden als student van de masteropleiding dient een bewijs van toelating, afgegeven door de examencommissie te worden overlegd.
2. Studenten die in het bezit zijn van een getuigschrift waaruit blijkt dat zij het afsluitende examen van één van de Bacheloropleidingen Electrical Engineering, Scheikundige Technologie, Technische Natuurkunde, Technische Wiskunde, Werktuigbouwkunde (doorstromers) met goed gevolg hebben afgelegd aan één van de drie Technische Universiteiten, verkrijgen het bewijs van toelating van de examencommissie zonder nader onderzoek.
3. De examencommissie stelt voor het onderzoeken van de toelaatbaarheid van studenten zonder een Bachelordiploma als genoemd in lid 2 tot de master-opleiding en het afgeven van bewijzen van toelating zoals bedoeld in lid 1 een toelatingscommissie in. De toelatingscommissie toetst of aan de volgende voorwaarden is voldaan:
  - Het hoogste door de kandidaat behaalde diploma is tenminste een Bachelor-diploma zijn, of een diploma van gelijk niveau.
  - De kandidaat wordt geacht in staat te zijn de opleiding in 2 jaar met succes af te

ronden.

- De kennis van de Engelse taal is in woord en schrift voldoende om aan de opleiding deel te nemen. Een richtlijn is opgenomen in bijlage H.
4. De examencommissie kan een bewijs van voorwaardelijke toelating afgeven. Op basis van een dergelijk bewijs is inschrijving bij de instelling mogelijk, maar er kan geen recht op het afleggen van examens van de masteropleiding, noch op het afleggen van tentamens voor die masteropleiding aan worden ontleend.
  5. Bij een bewijs van voorwaardelijke toelating stelt de examencommissie een lijst op met onderwijseenheden waarvan de eindtermen en leerdoelen op bachelorniveau liggen: het zogeheten pre-masterprogramma. Pas nadat de student alle onderwijseenheden van het pre-masterprogramma met een voldoende resultaat heeft afgerond is hij daadwerkelijk toegelaten en kan zijn inschrijving worden omgezet in een volwaardige inschrijving als student van de masteropleiding, met alle daaraan verbonden rechten.
  6. Aan het bewijs van voorwaardelijke toelating is een vaste termijn van 1 jaar gekoppeld, dat wil zeggen dat het bewijs na 1 jaar verloopt als dan het pre-masterprogramma nog niet afgerond is.

Artikel 2.6 Instemming vrij programma en gecombineerde master

1. Een verzoek tot instemming met een vrij programma wordt schriftelijk ingediend bij de examencommissie.
2. De examencommissie neemt binnen twee maanden nadat het verzoek is ingediend, een besluit over instemming. Het besluit van de examencommissie wordt schriftelijk aan de indiener medegedeeld.
3. Een student kan examen afleggen voor twee masteropleidingen op basis van een gecombineerd pakket dat recht doet aan de eisen van de afzonderlijke opleidingen. De richtlijn voor een gecombineerde masterexamens staat in bijlage C.
4. De masteropleiding S&C biedt de mogelijkheid voor een gecombineerd traject Msc-PhD. De richtlijn voor een gecombineerd traject staat in bijlage D.

7. Artikel 2.7 Verlenging van geldigheidsduur

De examencommissie stelt een richtlijn op voor de verlenging van de geldigheidsduur van beoordelingen. De richtlijn wordt opgenomen in bijlage E van dit reglement.

8. Artikel 2.9 Administratieve ondersteuning

1. De examencommissie wordt ondersteund door CES.
2. CES ontvangt een afschrift van alle besluiten die door of namens de examencommissie genomen zijn.

9. Artikel 2.10 Quorum

1. De examencommissie kan slechts besluiten nemen indien het aanwezige aantal leden meer dan de helft bedraagt van het totale aantal leden.
2. Uitsluitend indien het belang van een ingeschrevene dit eist kan in uitzonderingsgevallen van het bepaalde in het vorige lid afgeweken worden.

10. Artikel 2.11 Stemming

1. Een besluit van de examencommissie wordt genomen bij gewone meerderheid van stemmen.
2. Indien bij stemming over het slagen van een ingeschrevene de stemmen staken is de ingeschrevene afgewezen.
3. Indien bij stemming over het toekennen van een judicium de stemmen staken wordt het judicium niet toegekend.

4. Alleen wanneer er een belangenconflict optreedt, kan een blanco stem uitgebracht worden.

11. Artikel 2.12 Tekenbevoegdheid

1. Het getuigschrift, uitgereikt ten bewijze van het met goed gevolg afgelegd hebben van het M-examen, en het diplomasupplement wordt getekend door een lid van de Examencommissie, bij voorkeur de voorzitter.
2. Andere getuigschriften of verklaringen die door de examencommissie uitgereikt worden, worden door tenminste één lid van de examencommissie getekend.

12. Artikel 2.13 Examinatoren

De examencommissie stelt jaarlijks een lijst van examinatoren vast.

13. Artikel 2.14 Werkbaarheid van het reglement

De examencommissie evalueert eens per jaar de werking van dit reglement.

HOOFDSTUK 3   REGELS VOOR EXAMENS EN TENTAMENS

PARAGRAAF 1. Reikwijdte

14.   Artikel 3.1   Reikwijdte

Regels vermeld in dit hoofdstuk zijn de regels die de examencommissie krachtens artikel 7.12 lid 4 van de wet kan vaststellen met betrekking tot de goede gang van zaken tijdens de tentamens en met betrekking tot in dat verband te nemen maatregelen, alsmede regels met betrekking tot examens die de examencommissie uit hoofde van zijn coördinerende en organiserende functie kan vaststellen.

PARAGRAAF 2. Examens

15.   Artikel 3.2   Vergaderdata

1. De examencommissie of, in opdracht van deze, CES, stelt, met in achtneming van het in de OER bepaalde, jaarlijks de data en tijdstippen vast waarop de examencommissie bijeenkomt ter vaststelling van de uitslag van de examens.
2. De examencommissie of, in opdracht van deze, CES, deelt de data en tijdstippen mede aan de opleidingsdirecteur en draagt zorg voor publicatie.

Artikel 3.3   Registratie van de uitslag van examens

1. De examencommissie brengt de uitslag van een examen binnen 5 werkdagen nadat de uitslag vastgesteld is ter kennis van CES, dat de geëxamineerde hiervan schriftelijk in kennis stelt.
2. CES draagt zorg voor de registratie van de uitslag van het examen en van de verleende judicia.
3. CES registreert tevens welke getuigschriften zijn uitgereikt.
4. Uitsluitend het geslaagd zijn voor een examen, alsmede het eventueel verleende judicium, is openbare informatie.

16. Artikel 3.4 Het getuigschrift, het diploma supplement en de uitreiking.

1. Indien een student aan de exameneisen voldoet, zal de student door CES opgeroepen worden een formulier met zijn gegevens in te dienen.
2. De uitreiking van een getuigschrift geschiedt op een door de examencommissie te bepalen wijze, na overleg met de decaan.
3. Aan de geëxamineerde wordt bij of na de uitreiking van het getuigschrift een afzonderlijke lijst van onderwijseenheden van het examen met hun beoordeling verstrekt. Deze lijst maakt deel uit van het getuigschrift. Reeds met voldoende beoordeelde onderwijseenheden die niet tot het examen behoren kunnen eveneens op deze lijst vermeld worden, maar tellen niet mee voor het toekennen van cum laude.
4. Het getuigschrift wordt gedateerd op de datum waarop de laatste onderwijseenheid van het betreffende examen met goed gevolg is afgelegd, tenzij een verzoek conform lid 7 wordt ingediend. In dat geval wordt de slaagdatum vastgesteld door de examencommissie.
5. Indien de afronding van de laatste onderwijseenheid van een examen gepland was voor 1 september, maar door overmacht niet heeft kunnen plaatsvinden, zal de examencommissie zich op verzoek van de examinerator of examinandus inspannen negatieve gevolgen voor de examinandus te vermijden.
6. Het verzoek van de examinerator of examinandus, bedoeld in lid 5, wordt zo snel mogelijk nadat de overmachtsituatie zich heeft voorgedaan, ingediend bij de examencommissie.
7. Wanneer een student aan de exameneisen voldoet, maar nog geen getuigschrift in ontvangst wenst te nemen, dient hij een maand vóór het afleggen van zijn laatste examenonderdeel een verzoek in bij de examencommissie om nog niet tot uitreiking van het getuigschrift over te gaan.

PARAGRAAF 3. Tentamens

17. Artikel 3.5 De plaats van schriftelijke tentamens

De plaats waar een schriftelijk tentamen wordt afgenomen wordt, onder verantwoordelijkheid van de examencommissie, door CES vastgesteld in overleg met de zalenbeheerder van de universiteit.

18. Artikel 3.6 Aanmelding en terugtrekking voor schriftelijke tentamens van de opleiding

1. Terugtrekking voor een schriftelijk tentamen is toegestaan tot 24 uur voor aanvang van het tentamen en indien wijziging van het studieplan plaatsgevonden heeft op de wijze zoals door de OER bepaald.
2. Bij niet-tijdige terugtrekking wordt het tentamen geacht te zijn afgelegd.
3. Indien naar het oordeel van de examinerator sprake is van verontschuldigbare afwezigheid kan de examinerator in afwijking van het in lid 3 bepaalde, besluiten dat het tentamen kan worden afgelegd gedurende een door hem aan te wijzen periode.

19. Artikel 3.7 Schriftelijke tentamens

1. Het afnemen van een schriftelijk tentamen van een vak dat door de afdeling Toegepaste Wiskunde wordt verzorgd, duurt ten hoogste 3 uur. Het afnemen van een schriftelijk tentamen van een vak dat niet door de afdeling wordt verzorgd duurt ten hoogste 3.5 uur.
2. Het aantal punten dat maximaal voor een opgave behaald kan worden, wordt bij iedere opgave vermeld.

---

20. Artikel 3.8 De orde tijdens schriftelijke tentamens

1. De examinatoren dragen er zorg voor dat surveillanten worden aangewezen die erop toezien dat de tentaminering in goede orde verloopt. Er zal minstens een docent aanwezig zijn, of binnen 5 minuten aanwezig kunnen zijn, die deskundig is op het vakgebied waarover het tentamen gaat.
2. De tentaminandus is tenminste 5 minuten voor de aanvang van het tentamen aanwezig op de plaats waar het tentamen wordt afgenomen. Indien, naar het oordeel van de surveillant door te laat komen de orde van de tentaminering in gevaar gebracht wordt, kan de surveillant bepalen dat het tentamen niet door de betreffende tentaminandus kan worden afgelegd.
3. De tentaminandus is verplicht zich op verzoek van de surveillant te legitimeren met het bewijs van inschrijving van de UT.
4. Aanwijzingen van de surveillant die vlak voor, tijdens of vlak na het tentamen worden gegeven dienen door de tentaminandus te worden opgevolgd.
5. De opgaven mogen door de tentaminandus na afloop van het tentamen mee worden genomen tenzij de examencommissie of de examinator anders heeft beslist.
6. Indien, naar het oordeel van de surveillant de orde van een tentamenzitting zodanig is verstoord dat niet meer voor de authenticiteit van het in te leveren werk kan worden ingestaan, dan dient de zitting geschorst te worden en het werk door de surveillant ingenomen te worden. De surveillant meldt dit onverwijld aan de examencommissie die beslist over de geldigheid van het ingeleverde werk.

21. Artikel 3.9 Tijdstippen en plaats van mondelinge tentamens

1. Indien de OER bepaalt dat een onderwijseenheid van een opleiding mondeling getentamineerd wordt, is de periode waarin dit tentamen wordt afgenomen vastgelegd in het tentamenrooster als bedoeld in de OER.
2. In andere gevallen stelt de examinator datum, tijdstip en plaats van een mondeling tentamen vast, na overleg met de tentaminandus, tenzij de examinator tevoren aangegeven heeft op welke data en tijdstippen een mondeling afgelegd kan worden.

22. Artikel 3.10 Aanmelding en terugtrekking voor mondelinge tentamens

1. In de gevallen bedoeld in artikel 3.9 lid 2, dient degene die een mondeling tentamen van een onderwijseenheid wenst af te leggen, daartoe een verzoek in bij de examinator of examinatoren. Het verzoek moet ondersteund worden door de studieadviseur. De examinator beslist over het verzoek.
2. Terugtrekking voor een mondeling tentamen is toegestaan indien dit geschiedt door een mededeling van de student aan de examinator of examinatoren, uiterlijk op de dag voorafgaande aan de dag waarop het tentamen zou worden afgenomen.
3. Bij niet-tijdige terugtrekking wordt het tentamen geacht te zijn afgelegd.
4. Indien naar het oordeel van de examinator of examinatoren sprake is van verontschuldgbare afwezigheid kan de examinator in afwijking van het in lid 2 bepaalde, besluiten dat het tentamen kan worden afgelegd gedurende een door hem aan te wijzen periode.

23. Artikel 3.11 Duur mondelinge tentamens

Een mondeling tentamen duurt ten hoogste 1.5 uur.

24. Artikel 3.12 Vragen en opgaven

1. De vragen en opgaven van een tentamen gaan de tevoren bekend gemaakte bronnen waaraan de tentamenstof is ontleend niet te buiten. Deze bronnen worden voor de aanvang van het onderwijs dat op het tentamen voorbereidt, in hoofdzaak bekend gemaakt. Uiterlijk een maand voor afname van het tentamen wordt de omvang van de stof definitief bekend gemaakt.
2. Het tentamen representeert de onderwijsdoelen naar inhoud en vorm.
3. De vragen en opgaven zijn zodanig dat een tentaminandus, naar redelijke maatstaven gemeten, gedurende de vastgestelde duur van het tentamen voldoende tijd heeft de vragen en opgaven correct te beantwoorden.
4. Indien bij of na het afnemen van een tentamen blijkt dat zich problemen voordoen of voorgedaan gedaan hebben ten aanzien van de voorgaande leden van dit artikel, overlegt de examinator met de examencommissie over de te nemen maatregelen. De examencommissie stelt eventuele maatregelen vast.

25. Artikel 3.13 Correctie van schriftelijke tentamens

1. De examinatoren dragen er zorg voor dat de tentamens binnen de in de OER gestelde termijn worden nagekeken.
2. Wanneer de examinator niet zelf het correctiewerk doet, wijst hij of zij anderen aan die eveneens deskundig zijn. Indien er studentassistenten ingezet worden voor correctiewerk, dient de examinator zich te houden aan de richtlijn in bijlage I.

26. Artikel 3.14 De beoordeling van een tentamen

1. De beoordeling van een tentamen wordt uitgedrukt in een geheel getal lopend van 1 t/m 10, met de volgende betekenis:

1 zeer slecht	6 voldoende
2 slecht	7 ruim voldoende
3 zeer onvoldoende	8 goed
4 onvoldoende	9 zeer goed
5 net niet voldoende	10 uitmuntend
2. De examencommissie kan toestaan dat, in afwijking van het bepaalde in het eerste lid, een vak op niet-cijfermatige wijze beoordeeld wordt, waarbij de volgende aanduidingen gebruikt kunnen worden:
NV niet verschenen; O onvoldoende; V voldoende; VR vrijstelling
3. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid kan de examencommissie, op voorstel van de examinator, toestaan dat de beoordeling geschiedt door andere kwalificaties die tenminste het onderscheid tussen voldoende en onvoldoende aangeven.
4. Een tentaminandus is geslaagd voor een tentamen indien de beoordeling 6 of hoger is dan wel de kwalificatie "voldoende" of beter is.
5. De beoordeling van een schriftelijk tentamen geschiedt aan de hand van tevoren vastgestelde normen.
6. Wanneer bij het afnemen van het tentamen blijkt dat er een foute inschatting is gemaakt ten aanzien van de maakbaarheid binnen de beschikbare tijd, ten aanzien van de eenduidigheid van de vragen of ten aanzien van de moeilijkheidsgraad, kan de examinator besluiten de norm bij te stellen. Deze nieuwe normen mogen niet ten nadele van de tentaminandus uitwerken.
7. De beoordeling van een tentamen is zodanig dat de tentaminandus kan nagaan hoe de uitslag van het tentamen tot stand is gekomen.
8. Indien de beoordeling als bedoeld in lid 1 tot stand komt aan de hand van beoordelingen van onderdelen, geschiedt een eventueel noodzakelijke afronding naar boven indien de eindbeoordeling op een halve punt of hoger zou uit komen en naar

beneden indien dit niet het geval is. Uitzondering is een beoordeling die lager is dan een 1, deze wordt altijd afgerond naar een 1.

27. Artikel 3.15 Controle op vereiste voorkennis

1. Indien de OER bepaalt dat het met goed gevolg afgelegd hebben van één of meerdere tentamens voorwaarde is voor het afleggen van een ander tentamen, controleert de examencommissie of aan deze voorwaarden voldaan is.
2. De M-coördinator heeft het mandaat van de examencommissie om de controle, genoemd in lid 1, uit te voeren.
3. Indien niet aan deze voorwaarden voldaan is, wordt geen beoordeling van het betreffende onderdeel gegeven.
4. Een student kan bij de M-coördinator een verzoek indienen om ontheffing te krijgen van een voorkennis-eis.

28. Artikel 3.17 Borging kwaliteit van tentamens en toetsing

1. Een opleiding is opgebouwd uit onderwijseenheden. Voor elke onderwijseenheid zijn (aansluitend bij de eindkwalificaties van de opleiding) expliciet leerdoelen geformuleerd. De leerdoelen worden voor aanvang van het studiejaar bekend gemaakt aan de studenten.
2. Elke onderwijseenheid wordt afgesloten met een tentamen. In het tentamen wordt getoetst of de student voldoet aan de leerdoelen van de onderwijseenheid. Het tentamen kan zijn samengesteld zijn uit meerdere toetsen.
3. De wijze waarop het tentamenresultaat volgt uit de toetsen is per onderwijseenheid vastgelegd in een toetsschema.
4. Tentamens en toetsen voldoen aan de kwaliteitseisen validiteit, betrouwbaarheid en transparantie.
5. De examencommissie borgt de kwaliteit van tentamens en toetsen mede aan de hand van het toetsschema van een onderwijseenheid, de toetsen waaruit het tentamen is opgebouwd en de bijbehorende beoordelingsinstrumenten, zoals scoringsvoorschriften, normering en cesuur. De examencommissie wordt door het opleidingsbestuur die de toetsschema's vaststelt, op de hoogte gebracht van wijzigingen.
6. Er vindt jaarlijks een gesprek plaats tussen (afgevaardigden van) de examencommissie en enkele examinatoren over de kwaliteit van de tentamens en toetsen. In het gesprek zullen o.a. aan de orde komen de wijze waarop de examinator de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van het tentamen en de toetsen continue verbetert. Ook zullen eventuele problemen die een examinator ondervindt onderwerp van gesprek zijn.

29. Artikel 3.18 De taal waarin een tentamen afgenomen wordt

1. Tentamens die tot masteropleidingen behoren worden in het Engels afgenomen. In bijzondere situaties kan de examencommissie toestaan dat zo'n tentamen ook in het Nederlands afgenomen kan worden.
2. De examencommissie stelt richtlijnen op voor de mate van beheersing van de Engelse taal voor zover het een masteropleiding betreft. De richtlijnen worden opgenomen in bijlage H bij dit reglement.

Artikel 3.19 Registratie van de uitslag van een tentamen

1. De examinator brengt de uitslag van een tentamen uiterlijk 15 werkdagen na het tentamen ter kennis van CES.

2. CES controleert de registratie van de uitslagen van de tentamens. Indien registratie niet heeft plaatsgevonden, registreert CES zelf de uitslag uiterlijk 20 werkdagen na het tentamen.
3. Over geregistreerde individuele gegevens omtrent de uitslag van tentamens worden aan anderen dan de getentamineerde, de leden van de examencommissie, de studieadviseur, de mentor, de opleidingsdirecteur, de studentendecaan, het college van beroep voor de examens en anderen die bij of krachtens de wet recht op deze gegevens hebben dan wel hun functie niet kunnen uitoefenen zonder over deze gegevens te beschikken, geen mededelingen gedaan, tenzij de getentamineerde hiervoor toestemming heeft gegeven.

PARAGRAAF 4. TENTAMINERING VAN PRAKTISCHE OEFENINGEN30. Artikel 3.20 Tentaminering van praktische oefeningen

1. De tentaminering van praktische oefeningen geschiedt zoveel mogelijk in overeenstemming met het in paragraaf 3 bepaalde.
3. De beoordeling van de eindopdracht van de masteropleiding geschiedt door een beoordelingscommissie. Samenstelling en taken van deze commissie zijn beschreven in bijlage J.

PARAGRAAF 5. FRAUDE31. Artikel 3.21 Onregelmatigheden

De examinerator die

- vermoedt dat een student bij het deelnemen aan een tentamen de gedragsregels overtreedt en daarmee fraude pleegt, of
- constateert dat de student handelt in strijd met de regels die ten aanzien van de tentaminering zijn afgesproken waardoor de toetsing van zijn eigen kwaliteiten en/of die van andere deelnemers niet op ordelijke wijze plaats kan vinden, of
- constateert dat de student zich onttrekt aan afspraken die zijn gemaakt of regels die zijn gesteld voor het werken in een groep studenten die voor de tentaminering een gezamenlijk werkstuk opleveren, en daarbij vaststelt de student als lid van de groep zou kunnen profiteren van een beoordeling van het werk van de groep als geheel, terwijl zijn rol in de groep die beoordeling voor hem als individu niet rechtvaardigt (meeliften),

handelt als volgt:

1. hij deelt de student mee van beoordeling af te zien, en stelt hem op de hoogte van de overwegingen die hij voor dit besluit heeft, en
2. hij stuurt de gegevens die van belang zijn voor de beoordeling van de student en zijn gedrag naar de examencommissie en verzoekt de commissie de beoordeling van de student over te nemen en/of strafmaatregelen te nemen die de commissie passend vindt.

De examencommissie handelt, wanneer een verzoek zoals bedoeld in punt 2 wordt ontvangen, als volgt:

1. de student wordt formeel op de hoogte gesteld van het verzoek van de docent en krijgt inzage in de gegevens die de docent daarbij heeft aangereikt,
2. de examencommissie onderzoekt de mogelijkheden om door bemiddeling van een onafhankelijke derde partij een situatie te creëren waarin alsnog beoordeling door de examinerator mogelijk is (minnelijke schikking),
3. de student wordt uitgenodigd om voor de examencommissie te verschijnen en zijn visie op de situatie te geven,
4. De examencommissie stelt binnen de normale nakijktermijn zoals die in de onderwijs- en examenregeling is vastgelegd een beoordeling en een eventuele strafmaatregel vast, tenzij een bemiddelingspoging zoals bedoeld onder 2 wel zinvol en succesvol is gebleken. De hiervoor genoemde termijn waarbinnen de examencommissie met een uitspraak moet komen, vangt aan op het moment dat de bemiddelingspoging is mislukt.

De examencommissie legt de gang van zaken rond de beoordeling vast en maakt daarvan (als zij dat wenselijk acht) een aantekening in het dossier van de student. Een dergelijke aantekening kan ook worden gemaakt als het tot een schikking komt tussen student en examinerator.

HOOFDSTUK 4 RICHTLIJNEN EN AANWIJZINGEN

Toelichting bij hoofdstuk 4: van een richtlijn kan in bijzondere gevallen gemotiveerd worden afgeweken, een aanwijzing is een opdracht die uitgevoerd moet worden.

PARAGRAAF 1 REIKWIJDTE

32. Artikel 4.1 Reikwijdte.

Onder richtlijnen en aanwijzingen vermeld in dit hoofdstuk worden verstaan de richtlijnen en aanwijzingen die de examencommissie kan geven krachtens artikel 7.12 lid 4 van de wet.

PARAGRAAF 2 RICHTLIJNEN

33. Artikel 4.2 Richtlijnen voor examinatoren.

Als richtlijnen voor examinatoren gelden:

- het bepaalde in artikel 3.11 omtrent de duur van mondelinge tentamens
- het bepaalde in artikel 3.14 lid 5 omtrent de normen bij beoordelingen.

PARAGRAAF 3 AANWIJZINGEN

34. Artikel 4.3 Aanwijzingen voor examinatoren

Als aanwijzingen voor examinatoren gelden:

- het bepaalde in artikel 3.7 lid 1 omtrent de duur van schriftelijke tentamens
- het bepaalde in artikel 3.7 lid 2 omtrent het vermelden van het aantal punten per opgave
- het bepaalde in artikel 3.8 lid 1 omtrent surveillance,
- het bepaalde in artikel 3.12 omtrent vragen en opgaven,
- het bepaalde in artikel 3.14 lid 1 en 2 omtrent de weergave van beoordelingen,
- het bepaalde in artikel 3.14 lid 7 omtrent de reconstrueerbaarheid van de beoordeling,
- het bepaalde in artikel 3.14 lid 8 omtrent de afronding van de beoordeling,
- het bepaalde in artikel 3.18 lid 1,2,3 omtrent de taal waarin een tentamen wordt afgenomen,
- het bepaalde in artikel 3.19 lid 1 omtrent de termijn waarbinnen de examinerator CES op de hoogte stelt van de uitslag,

PARAGRAAF 4. OVERIGE BEPALINGEN

35. Artikel 4.5 Sancties

1. Indien een examinerator zich niet houdt aan de bepalingen in de OER of in dit reglement, kan de examencommissie sancties ten aanzien van de beoordeling dan wel tegen de betreffende examinerator treffen, voor zover deze bepalingen binnen de bevoegdheden van de examencommissie liggen. In het bijzonder kan de examencommissie, uitsluitend in dat geval, besluiten een eigen onderzoek in te stellen op grond van haar wettelijke bevoegdheid.
2. Indien een examinerator zich niet houdt aan de bepalingen in de OER of in dit reglement, kan de examencommissie sancties tegen de betreffende examinerator voorstellen aan de decaan of de opleidingsdirecteur.

HOOFDSTUK 5   RELATIE MET DECAAN EN OPLEIDINGSDIRECTEUR; OPENBAARHEID

36.   Artikel 5.1   Aanwezigheid opleidingsdirecteur.

De opleidingsdirecteur kan de vergaderingen van de examencommissie bijwonen.

37.   Artikel 5.2   Overleg sancties

De sancties bedoeld in artikel 4.5 lid 1 worden niet geëffectueerd dan na overleg met de decaan of de opleidingsdirecteur.

38.   Artikel 5.3   Openbaarheid.

De vergaderingen van de examencommissie zijn niet openbaar, tenzij de examencommissie anders beslist.

HOOFDSTUK 6   SLOTBEPALINGEN

Artikel 6.1   Citeertitel.

Dit reglement kan worden aangehaald als het Reglement Examens en Toetsing Systems and Control.

39.   Artikel 6.2   Vaststelling.

Dit reglement is vastgesteld door de examencommissie op 6 januari 2012.

40.   Artikel 6.3   Wijziging van dit reglement.

1. Geen wijzigingen van dit reglement vinden plaats die van toepassing zijn op het lopende studiejaar tenzij de belangen van ingeschrevenen hierdoor redelijkerwijs niet worden geschaad.
2. Wijzigingen in dit reglement hebben plaatsgevonden in de volgende artikelen en zijn door de examencommissie vastgesteld op de daarbij vermelde data:

ARTIKEL	DATUM	INHOUD

41.   Artikel 6.4   Onvoorziene omstandigheden en hardheidsclausule.

1. In gevallen waarin dit reglement niet voorziet beslist de examencommissie.
2. Indien toepassing van dit reglement in bijzondere gevallen tot kennelijke onbillijkheden jegens een ingeschrevene zou leiden, kan de examencommissie besluiten van dit reglement af te wijken.

42.   Artikel 6.5   Openbaarmaking.

1. De examencommissie draagt zorg voor de openbaarmaking van dit reglement inclusief de besluiten en richtlijnen die de examencommissie krachtens dit reglement vastgesteld heeft.
2. Het reglement inclusief de besluiten en richtlijnen die de examencommissie krachtens dit reglement vastgesteld heeft, is in ieder geval ter inzage bij CES, en de leerstoeladministraties.
3. Op de onderwijsite van de opleiding wordt een beknopte weergave van de voor een ingeschrevene belangrijkste artikelen uit dit reglement opgenomen, alsmede van de belangrijkste besluiten en richtlijnen die de examencommissie krachtens dit reglement vastgesteld heeft.

43. Artikel 6.6 Inwerkingtreding.

Dit reglement treedt in werking op 1 september 2013.

BIJLAGE A - Zak/slaagrichtlijnen

44. A3 Zak/slaagregeling M-examen
45. De student is geslaagd indien op de cijferlijst geen cijfer lager dan een zes voorkomt en geen onvoldoende.

BIJLAGE B Richtlijnen Cum laude

De examencommissie kan aan studenten die slagen voor een examen met uitzonderlijke resultaten het predicaat 'met lof' toekennen. Er zijn richtlijnen vastgesteld voor de toekenning van dit predicaat bij het slagen voor het M-examen.

Het predicaat "met lof" wordt toegekend indien voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- Bij het Masterexamen:
  - Het aantal EC's dat in de twee jaren voorafgaand aan de slaagdatum is behaald, bedraagt ten minste 80% van de studielast in EC's van het M-examen.
  - Het gemiddelde van alle cijfers uit het M-examen ("V" en "VR" niet meegerekend) bedraagt 8 of meer. Beoordelingen die voor het voldoen aan de exameneisen niet noodzakelijk zijn worden bij het bepalen van het relevante gemiddelde weggelaten.
  - De beoordelingen van alle onderdelen van het M-examen, extra vakken meegerekend, zijn tenminste voldoende ("V", "VR", 6 of hoger).
  - Er zijn geen vrijstellingen verleend.
  - De beoordeling van het afstudeerwerk is 8 of hoger.
- Indien er lettermatige beoordelingen (A, B, C, E of P) voorkomen, zijn bovengenoemde criteria niet van toepassing, maar beslist de examencommissie.

In individuele gevallen kan de examencommissie het judicium toekennen.

BIJLAGE C Gecombineerde masterexamens

In sommige gevallen kan een student examens afleggen voor twee masteropleidingen op basis van een gecombineerd pakket dat recht doet aan de eisen van de afzonderlijke opleidingen. Om in aanmerking te komen voor een dergelijk gecombineerd examen moeten de volgende voorwaarden zijn vervuld.

SAMENSTELLING VAN EEN GECOMBINEERD PAKKET

1. Het studiepakket van de student is te beschrijven als de vereniging van twee (niet noodzakelijk disjuncte) pakketten, waarvan het ene voldoet aan de eisen van de ene opleiding, en het andere aan de eisen van de andere opleiding.
2. Als het afstudeerwerk tot de doorsnede van de twee deelpakketten uit punt 1 behoort, dan moet het een opdracht zijn met een uitzonderlijke studielast, die bestaat uit de studielast van het afstudeerwerk van de masteropleiding Systems and Control vermeerderd met tenminste 50% van de studielast van de afstudeeropdracht van de andere opleiding.

SLAGEN VOOR EEN GECOMBINEERD EXAMEN

Als een student op basis van een pakket zoals hier beschreven een gecombineerd examen doet voor twee opleidingen, dan slaagt hij als hij op basis van de beoordelingen in het dossier zou slagen in beide opleidingen afzonderlijk volgens de voor de opleidingen geldende regelingen. De examencommissies van beide betrokken opleidingen moeten het oordeel "geslaagd" uitspreken.

BIJLAGE D Gecombineerd traject MSc-PhD

De masteropleiding S&C biedt de mogelijkheid voor een opleiding waarin gedurende een periode van vijf jaar een Master wordt behaald en een promotie wordt afgerond. Een cruciale dubbelrol wordt hierbij gespeeld door het tweede jaar van het traject. Het is enerzijds het tweede jaar van de masterfase die wordt afgesloten met het masterdiploma. Anderzijds wordt tijdens het tweede jaar een zodanige start gemaakt met het promotietraject dat de promotie na vijf jaar haalbaar is. Hiervoor wordt van de ruimte voor het afstudeerwerk gebruik gemaakt.

Om in een vroeg stadium bevestigd te zien dat de student inderdaad geschikt is voor dit traject, wijkt het masterprogramma op het volgende punt af van wat in artikel 6 van de bijlage van de OER van de master S&C staat. De stage van 20 EC, zoals gegeven in Artikel 6 lid 3 en bijlage van de OER van de master S&C, wordt vervangen door een Research Training van 15 EC en een mastervak van 5 EC. De Research Training is een variant van de stage zoals beschreven in de bijlage Artikel 6 lid 3 van de OER van de master S&C maar is gericht op de academische wereld als de praktijk en wordt intern (binnen de universiteit) uitgevoerd.

De Research Training dient in het eerste jaar van de master afgerond te worden. Indien dat niet gebeurt, dient de student het reguliere masterprogramma, zoals bepaald in artikel 6 van de bijlage van de OER van de master S&C, te volgen.

BIJLAGE E Verlenging geldigheidsduur

De examencommissie verlengt de geldigheidsduur van een beoordeling van een onderwijseenheid met een door haar vast te stellen termijn, tenzij naar het oordeel van de examencommissie de moderniteit van het examen waar de onderwijseenheid deel van uitmaakt, te zeer aangetast wordt, of anderszins maatschappelijke belangen geschaad worden.

BIJLAGE H Richtlijn taaleis

1. Richtlijn beheersing van de Nederlandse taal

Indien een persoon de taaltoets Nederlands als tweede taal, programma II, kort weergegeven als NT2-II, met voldoende resultaat heeft afgelegd heeft de persoon voldoende kennis van de Nederlandse taal om het onderwijs met vrucht te kunnen volgen.

2. Richtlijn beheersing van de Engelse taal

Indien een persoon een IELTS test afgerond heeft met voor elk onderdeel de beoordeling 6.5 of hoger, dan wel een Internet-based TOEFL test afgerond heeft met voor elk van de vier onderdelen een score van 20 of meer en voor het totaal minstens 90, heeft de persoon voldoende kennis van de Engelse taal om het onderwijs met vrucht te kunnen volgen. In plaats van de twee genoemde testen kan ook het Cambridge Certificate of Proficiency in English (CPE) gehaald worden waarbij de beoordeling C of beter moet zijn.

BIJLAGE I Richtlijn inzetten van studentassistent voor correctiewerk

Wanneer, onder supervisie van een docent, een studentassistent wordt ingeschakeld voor correctiewerk, moet aan de volgende voorwaarden voldaan worden:

- de opleidingsdirecteur moet akkoord zijn,
- de assistent beheerst het betreffende vak zelf op minimaal een niveau van een 8, naar oordeel van de examinerator,
- de examinerator stelt een detailnormering op,
- de examinerator bekijkt vooraf een aantal werkjes zelf en bespreekt deze met de assistent,
- de 5-en 6-en worden allemaal nog eens bekeken door de examinerator,
- de examinerator neemt na afloop een kleine steekproef om het correctiewerk te controleren,
- de studentassistent krijgt een kamer toegewezen waar het correctiewerk uitgevoerd kan worden en neemt de tentamens niet mee naar huis.

BIJLAGE J Afstudeercommissie en Beoordelingscommissie

De afstudeerdocent vormt bij aanvang van het afstudeerwerk een afstudeercommissie waarin behalve hij tenminste één ander lid van de wetenschappelijke staf van de universiteit in zit. De begeleider(s) maakt (maken) altijd deel uit van de afstudeercommissie en de commissie kan ook externe leden bevatten. De student heeft recht op een deugdelijke begeleiding.

Tenminste twee weken voor de datum van de afstudeervoordracht stelt de afstudeercommissie een beoordelingscommissie van tenminste drie personen samen (vaak zijn het er vier of vijf) waartoe behoren:

- de leden van de afstudeercommissie,
- daarnaast minstens één ander lid, dat niet bij de dagelijkse begeleiding van het project betrokken is geweest. Dit is een lid van de wetenschappelijke staf van een andere leerstoel van de UT, of een ter zake deskundige van een extern bedrijf of instelling.

De leden van de beoordelingscommissie wonen de afstudeervoordracht bij en bestuderen het verslag. Voordracht en verslag worden door de voltallige beoordelingscommissie besproken, waarna door de commissie een cijfer voor het gehele werk (uitvoering, voordracht en verslag) wordt vastgesteld.

†